

## วิจัยชี้เด็กคะแนนสอบดี มีทักษะคิดวิเคราะห์-จิตสำนึกน้อย

นำเสนอเมื่อ : 10 ธ.ค. 2559

### ผลการวิจัยชี้ เด็กไทยคะแนนสอบดี จะมีทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสำนึกน้อย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดย ศูนย์ประสานงานการศึกษา “การสร้างความรู้ความคุ้มครองทางสังคมในกลุ่มเด็กและเยาวชน” (CSPS) จัดการประชุม “CHILD POLICY FORUM I : นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสำนึกของนักเรียนไทย” ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอและรวมอภิปรายผลการวิจัยหัวข้อ

“ การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสำนึกเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย”

**รศ.ดร.บึงปอนด์ รักอำนวยกิจ**จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ และ **ผศ. ดร. ยศวีร์ สายฟ้า** จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า ทีมวิจัยได้ทำการออกแบบแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน) ตามโครงสร้างของข้อสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ หรือ PISA และแบบทดสอบโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยเทียบกับนานาชาติ หรือ TIMSS สำหรับแบบทดสอบวัดความมีจิตสำนึก เมืองประกอบด้วย 4 ข้อ

คือ

- 1.การมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม
- 2.การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลส่วนรวม และช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
- 3.การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม และ
- 4.การมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเคารพสิทธิของผู้อื่นและปฏิบัติตนโดยสุจริต

ทีมวิจัยนำแบบประเมินทั้ง 2 แบบ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้น ป.6 ม.4 และ ปวช. 1 จำนวนทั้งสิ้น 6,235 คนใน 5 ภูมิภาค 10 จังหวัด โดยมีการศึกษาปัจจัยด้านผู้เรียน โรงเรียน การใช้เวลา และครอบครัวประกอบด้วย

ผลการวิจัยพบว่า เด็กไทยได้คะแนนการคิดวิเคราะห์ เกินร้อยละ 60 ในทุกวิชา เพียงร้อยละ 1.09 โดยเด็กที่มีผลการเรียนดี(วัดด้วยคะแนนสะสมในโรงเรียน) จะมีทักษะการคิดวิเคราะห์น้อยกว่า และมีจิตสำนึกน้อยกว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ผลทางสถิติพบว่า **เด็กที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์จะมีแนวโน้มที่มีจิตสำนึกที่ดีด้วย** เด็กไทยมีจิตสำนึกถึงความสามารถของตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นในระดับหนึ่ง แต่ยังมีมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อโรงเรียนชุมชนสังคมน้อย



“จากผลการวิจัยเชิงสถิติ นักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ต่ำมาก

แม้ว่าจะมีการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนอย่างเข้มข้น ผลการศึกษาพบว่าระดับการคิดวิเคราะห์แปรผกผันกับเกรดเฉลี่ย แสดงถึงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ หรือการวัดผลการคิดวิเคราะห์ในโรงเรียนอาจไม่มีประสิทธิผล ทางด้านการมีจิตสาธารณะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีการแสดงออกถึงการริเริ่มหรือการสร้างสรรค์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนมีความซื่อสัตย์สุจริตในระดับที่ไม่มากนัก ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมจิตสาธารณะในทุกด้านควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย เริ่มจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสังคมอย่างต่อเนื่อง

ทักษะสำคัญสำหรับทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเป็นเด็กเก่งเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีจิตสาธารณะควบคู่กันไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทางสังคม จากผลการศึกษาพบว่า เกรดเฉลี่ยของนักเรียนในโรงเรียนแปรผกผันกับการมีจิตสาธารณะเช่นเดียวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนต้องส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมบูรณาการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านคิดวิเคราะห์กับการมีจิตสาธารณะให้นักเรียนมากขึ้น และมีการวัดผลและประเมินจากกิจกรรมโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งด้านการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะร่วมกันและไม่เน้นการท่องจำ

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีการเรียนพิเศษเสริมทักษะด้านการเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนพิเศษ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ระบบการเรียนในโรงเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของควรพิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น ทั้งนี้ อาจส่งผลให้อัตราการเรียนพิเศษทางด้านวิชาการลดลงด้วย

การสำรวจครั้งนี้พบว่าที่ว่า เด็กที่สังคมให้คุณค่าว่าเก่ง มีผลการเรียนดี เป็นเด็กที่มีจิตสาธารณะน้อย ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียนให้ลดการแข่งขันและมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันโดยดำเนินการตามหลักการ “เด็กเก่งดีได้” โดยการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะอาจส่งเสริมควบคู่ไปกับการเสริมทักษะด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาในโรงเรียน การพัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียนควรคำนึงถึงประเด็นด้านความเหลื่อมล้ำและข้อจำกัดของการเรียนรู้อิงของท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณลักษณะทั้ง 2 อย่าง อย่างเหมาะสมในแต่ละภูมิภาค ควรศึกษาแบบอย่างการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะจากการเรียนการสอนในภาคใต้ เพราะผลการวิจัยพบว่าเด็กภาคใต้มีผลคะแนนการสอบ คิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนในภูมิภาคอื่น” รศ.ดร.ป๋องนภา กล่าวขยายความ

**ด้าน ศ.พญ.อลิสรา วัชรสินธุ** หัวหน้าหน่วยจิตเวชเด็ก ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า “เด็กควรจะมีทักษะพื้นฐาน อาทิ การอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการภาษาที่ 2 ตามวัย อยากเห็นหลักสูตรการศึกษาที่เป็นแบบสั่งตัด หรือ Tailor Made ที่เหมาะสมกับเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนล้วนมีความสามารถแตกต่างกัน เด็กอาจไม่มีเวลาสำหรับการพัฒนาทักษะดังกล่าว เพราะตารางการใช้ชีวิตเต็มไปด้วยเรื่องเรียนที่โรงเรียนและเรียนพิเศษเต็มที่แล้ว”

**ผศ.อรรถพล อนันตวรสกุล** จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวเสริมว่า “ทางฝั่งของสถาบันผลิตครูอย่างคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์มองเห็นว่า นักศึกษาครูหลายคนมีไฟในความเป็นครูสูง แต่เมื่อเขาไปอยู่ในสถาบันการศึกษาจริง นโยบายของผู้บริหาร ตลอดจนจนแนวปฏิบัติในหลักสูตรการเรียนการสอน ล้วนบีบรัดทำให้ทฤษฎีหรือหลักการที่เหมาะสมในการสอนเด็กมากกว่าไม่ได้นำไปใช้”

**ด้าน รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล** รองผู้อำนวยการด้านการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ และ รักษาการผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม สกว. กล่าวว่า “ภายใต้ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ตนไม่เห็นด้วยที่จะผลักดันที่ความรับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะให้เป็น

นภาระของ “ครู” หรือ “โรงเรียน” เพียงฝ่ายเดียว ทั้งครูและผู้ปกครองจะเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง หรือ Change Agent ที่สำคัญสำหรับการคลี่คลายปัญหานี้”

ขอบคุณที่มาภาพและข่าวจาก [คม ชัด ลึก 9 ธ.ค.2559](#)